

Essay

Professionalisering in het alternatieve medialandschap van België en Nederland

Matthias De Bondt KU Leuven, Media Culture & Policy Lab
matthias.debondt@kuleuven.be

Met dank aan de reviewers voor hun
constructieve feedback

Introductie

Het toenemende wantrouwen tegenover traditionele media is de afgelopen jaren gegroeid tot een belangrijk thema binnen de sociaalwetenschappelijke literatuur (Frischlich et al. 2023; Harambam, 2023a; Park et al. 2020). Sinds de coronapandemie, die gepaard ging met een zogenaamde ‘infodemic’ (World Health Organization, n.d.), groeit de bezorgdheid over hoe individuen in een gedigitaliseerd medialandschap de betrouwbaarheid van informatie beoordelen (Eysenbach 2020; Gallotti et al. 2020). Het internet heeft de democratisering van kennis misschien mogelijk gemaakt, maar tegelijkertijd wordt betoogd dat het loskoppelen van deze kennis van de expertise van traditionele instituten, zoals nieuwsmedia, universiteiten en overheidsorganisaties, heeft bijgedragen aan een groeiend wantrouwen in deze publieke instellingen (Bennett en Livingston 2018; Bennett en Pfetsch. 2018). In dit debat wordt traditionele journalistiek vaak voorgesteld als een instituut dat onder druk staat door de opkomst van alternatieve media. Deze alternatieve media worden omschreven als informatiestromen die zich buiten de gevestigde journalistieke kanalen bewegen, vaak gefaciliteerd door de participatieve mogelijkheden van sociale media. Ze bieden platforms waar gebruikers zelf content kunnen creëren en verspreiden, wat zowel

de democratisering van informatie als de verspreiding van ongereguleerde en onbewezen claims bevordert. Dit leidt tot een situatie waarin alternatieve media als een uitdaging voor de traditionele journalistiek worden gezien. Terwijl deze kanalen de ruimte bieden voor alternatieve perspectieven, worden ze ook bekritiseerd vanwege hun vermeende rol in het verspreiden van desinformatie, het versterken van polarisatie en het manipuleren van de publieke opinie (Holt 2020). Het publiek dat deze alternatieve kanalen consumeert, wordt vaak neergezet als een kwetsbare groep die wordt 'geïnfecteerd' door de onjuiste informatie die op deze platforms circuleert (Cinelli et al. 2020; Ligot et al. 2021).

Epidemiologische metaforen, zoals 'infectie', suggereren dat desinformatie zich oncontroleerbaar verspreidt en de rationele denkprocessen van gebruikers overneemt (Williams 2024). Dergelijk verklaringsmodel negeert echter het handelingsvermogen van mediagebruikers zelf (Birchall en Knight 2023; Simon en Camargo 2021). Het wijst de oorzaak van de vermeende verspreiding van desinformatie toe aan technologie als de drijvende kracht, waarbij onder meer alternatieve kanalen, de gebruiksmogelijkheden van platforms en onzichtbare algoritmes worden beschouwd als primaire mechanismen (Cesarino 2024; Theocharis et al. 2021; Tripodi et al. 2023). Publieksonderzoek toont echter aan dat consumenten, verre van passief, informatie bewust selecteren, delen en interpreteren (Harambam 2023a; Holt 2020; Noppari et al. 2024). Hun keuzes worden daarbij sterk beïnvloed door hun sociaal-culturele achtergrond, politieke overtuigingen en geloofssystemen. Bovendien consumeren zij een divers mediadiet (van der Nat 2023), en dragen zij zelf bij aan de productie ervan door middel van gebruiker-gegenereerde inhoud. Met andere woorden, wanneer mensen alternatieve mediakanalen opzoeken, doen zij dit op basis van bewuste keuzes en persoonlijke motivaties, en niet omdat zij figuurlijk 'ziek' zijn van desinformatievirussen.

Binnen dit onderzoek blijft echter een kleine, maar daarom niet minder relevante subgroep grotendeels onderbelicht: individuen die, ondanks hun wantrouwen tegenover traditionele media, niet alleen maar overstappen naar bestaande alternatieve mediakanalen, maar in plaats daarvan besluiten hun eigen alternatieve mediakanaal op te zetten. Deze groep verdient meer aandacht in sociaalwetenschappelijk onderzoek, gezien hun unieke positie als zowel consument als producent en hun potentieel om invloed uit te oefenen op het bredere medialandschap. Dit essay richt zich specifiek op deze subgroep en de mediakanalen die zij hebben opgericht, voortbouwend op eigen etnografisch onderzoek.

Alternatieve media in België en Nederland

Alternatieve media in België en Nederland hebben een significante rol gespeeld tijdens de coronapandemie en in de nasleep ervan (Harambam 2023b). Zowel bestaande als nieuw opgerichte alternatieve mediakanalen – in de literatuur vaak aangeduid als *conspiracy theory media* (Harambam 2023b) of *conspiracy media* (de León et al. 2024) – zagen hun populariteit enorm toenemen. Kanalen zoals

Tegenwind.tv, Blckbx.tv, Café Weltschmerz, De Andere Krant en The Trueman Show positioneerden zich als een tegenreactie op wat zij beschouwden als misleidende berichtgeving door de mainstream media met betrekking tot coronamaatregelen en vaccinaties. Binnen het brede spectrum van alternatieve media dringt zich echter de vraag op wat de gemeenschappelijke factor is die deze specifieke kanalen met elkaar verbindt. In tegenstelling tot andere alternatieve media, zoals bijvoorbeeld Apache, MO, De Wereld Morgen, Follow the Money of Vrij Nederland, vulden deze kanalen een specifiek niche door een complot-georiënteerd perspectief te bieden op het overheidsbeleid en de rol van wetenschappelijke experts tijdens de pandemie. Deze houding stond volgens hen haaks op de ogenschijnlijke uniformiteit binnen de berichtgeving van mainstream media. Wat deze kanalen met elkaar verbindt, is een gemeenschappelijke anti-institutionele kritiek die zich richt op overheden, de wetenschap en de reguliere nieuwsmedia. Deze instituten worden door bovenstaande kanalen beschouwd als autoriteiten die de persoonlijke vrijheden van individuen beperken (Christensen en Au 2023). Dergelijke anti-institutionele kritiek manifesteert zich vaak in complottheorieën, zoals bijvoorbeeld *The Great Reset*, die door verschillende van deze kanalen regelmatig wordt besproken en waarin uiteenlopende elementen van dystopische narratieven, politiek gemotiveerde kritiek en antivaccinatie-ideeën samenkomen. Hoewel dergelijke complottheorieën legitieme zorgen over het mondiale kapitalisme en reële angsten over de sociale gevolgen van de pandemie weerspiegelen, blijven ze verweven met bredere complotthema's (Tuters en Willaert 2022).

In de jaren na de pandemie zijn deze alternatieve mediakanalen uitgegroeid tot volwaardige platforms, waarbij sommige onder hen een bereik van honderdduizenden kijkers behalen en wekelijks uiteenlopende content te produceren (El-Kaddouri et al. 2020). De diversiteit van formats is dan ook opvallend. Waar bijvoorbeeld The Trueman Show podcasts produceert met uitgebreide diepte-interviews, richt De Andere Krant zich op de productie en distributie van een papieren krant en streeft Blckbx.tv naar het uitbouwen van een audiovisueel platform met een televisie-achtige uitstraling. Hoewel de oorspronkelijke focus op de coronapandemie is verschoven, blijft een gelijkaardige anti-institutionele kritiek centraal staan bij deze kanalen. Daarbij richten zij zich steeds vaker op thema's zoals klimaatverandering, migratiepolitiek en geopolitieke kwesties, waaronder het conflict tussen Oekraïne en Rusland of Israëls oorlog tegen Gaza.

Het is duidelijk dat deze mediakanalen een proces van professionalisering hebben doorgemaakt, waarbij ze niet langer kunnen worden geclassificeerd als kleinschalige initiatieven van individuen die vanuit hun zolderkamer opereren. Integendeel, zij positioneren zich steeds vaker als volwaardige alternatieven voor traditionele media. Dit proces van professionalisering omvat verschillende dimensies, waaronder het opzetten van organisatorische structuren, het aanstellen van redactieteams, het aanwerven van personeel, en het nastreven van erkenning binnen het bredere journalistieke veld. Dit laatste roept echter een intrigerende

vraag op, zoals ook blijkt uit de bestaande literatuur over de professionalisering van organisaties (DiMaggio en Powell 1983; Jepperson 1991; Suchman 1995): naarmate nieuwe organisaties hun positie binnen een veld ontwikkelen, is er aanvankelijk sprake van differentiatie. Deze organisaties trachten namelijk een niche op te vullen die aansluit bij een gepercipieerd tekort binnen het bestaande aanbod. Wanneer ze echter institutioneel groeien en zichtbaarder worden, neemt het verwerven van legitimiteit binnen het dominante veld in belang toe, vooral om stabiliteit te waarborgen. Dit streven naar legitimiteit gaat gepaard met een gedeeltelijke conformering aan de bestaande normen en waarden die binnen dat veld als dominant worden beschouwd. In het geval van bovenvermelde kanalen, die zich expliciet positioneren als tegenstanders van traditionele nieuwsmedia en hun bestaansrecht ontleen aan het bieden van een alternatief geluid, roept dit proces van legitimiteitsverwerving fundamentele vragen op. Hoe navigeren deze kanalen, die intrinsiek kritiek leveren op institutionele autoriteit, het spanningsveld tussen hun oppositie tegen gevestigde media en de noodzaak om hun legitimiteit te verankeren binnen het bredere journalistieke veld waar zij deel van uitmaken?

Methoden

Om deze onderzoeksvragen te beantwoorden, heb ik het afgelopen jaar etnografisch veldwerk verricht bij alternatieve mediakanalen. Binnen dit veld bestaat een zekere mate van wantrouwen ten opzichte van wetenschappelijke instellingen en hun vertegenwoordigers, zoals ikzelf. Niettemin ondervond ik wel een bereidheid tot samenwerking, zeker wanneer ik de doelstellingen en uitgangspunten van mijn onderzoek toelichtte. Dit onderzoek hanteert namelijk een sociologisch geïnspireerde interpretatieve benadering, met bijzondere aandacht voor de wijze waarop actoren betekenis toekennen aan hun sociale werkelijkheid (Gilje 2020). Centraal staat hierbij het streven om de ideeën, ervaringen en praktijken van de betrokkenen serieus te nemen, niet zoals zij van buitenaf worden geanalyseerd, maar zoals zij deze zelf beleven en verwoorden. Deze houding was des te belangrijker gezien het gevoel van stigmatisering dat veel respondenten uitten: zij ervoeren vaak dat hun perspectieven niet werden gehoord of dat zij louter werden gereduceerd tot objecten van sociale kritiek (Butter en Knight 2018). Door een interpretatieve insteek tracht dit onderzoek hun wereldbeelden in hun eigen termen te begrijpen en te contextualiseren. Tegelijkertijd hanteer ik ook een agnostische benadering ten aanzien van de waarheidsclaims die door mijn respondenten worden geformuleerd. Dit impliceert dat het onderzoek zich niet richt op het toetsen van de feitelijke juistheid of morele wenselijkheid van deze overtuigingen, maar op de culturele betekenissen, waarden en sociale functies die eraan worden toegekend. Deze methodologische benadering sluit aan bij eerder etnografisch onderzoek, zoals ontwikkeld door Harambam (2020) in zijn studie van het Nederlandse complotmilieu, en door Grusauskaite (2024), die complotcultuur op YouTube onderzoekt.

Ten eerste heb ik semigestructureerde interviews (n = 21) afgenomen met mediaproductanten die actief zijn bij alternatieve mediakanalen. De respondenten werden benaderd via e-mail, telefoon of persoonlijke ontmoetingen op evenementen zoals conferenties, bijeenkomsten en filmvertoningen die door deze media werden georganiseerd. Eenmaal contact werd gelegd met de eerste respondenten zijn via sneeuwbalsteekproef nieuwe respondenten gerekruteerd. Deze gesprekken richtten zich primair op de motivaties, wereldbeelden en operationele strategieën van de betrokkenen, met bijzondere aandacht voor de wijze waarop zij zichzelf als alternatieve mediamakers positioneren binnen het journalistieke veld. Alle interviews duurden tussen één en vier uur, werden getranscribeerd en vervolgens gecodeerd.

Ten tweede heb ik zes maanden etnografisch veldwerk uitgevoerd bij een alternatief mediakanaal dat op platforms als YouTube en Rumble meer dan 200.000 abonnees telt. Dit kanaal beschikt over drie studio's en produceert wekelijks drie tot vier programma's, waaronder nieuwsuitzendingen, talkshows, interviews en documentaires. Tussen februari 2024 en februari 2025 werden regelmatig studiobezoeken afgelegd, met bijzondere aandacht voor de totstandkoming van de meest populaire programma's: de nieuwsuitzending en de talkshow. Observaties richtten zich zowel op voorbereidende backstagebesprekingen als op dynamieken tijdens de opnames. De bevindingen werden vastgelegd in persoonlijke onderzoeksnotities en nadien gecodeerd.

Ten derde heb ik een online etnografie uitgevoerd die parallel liep aan het veldwerk ter plaatse. Hierbij werd onderzocht hoe de digitale profilering en publieksinteractie van het mediakanaal samenhangen met diens offlineactiviteiten. Er werd een selectie gemaakt van sociale media content, waaronder audiovisuele content die direct voortvloeide uit geobserveerde producties (n = 25) en audiovisuele content die tijdens de observaties werd besproken door het team (n = 18). Daarnaast werd ook de bredere online aanwezigheid van het kanaal geanalyseerd, zowel via de eigen website als via sociale mediaplatformen zoals YouTube, Rumble, X, Instagram en Facebook. Dit resulteerde in een corpus van ongeveer 120 pagina's aan schermafbeeldingen, dat eveneens werd gecodeerd.

Gebaseerd op de principes van de Grounded Theory, zoals uiteengezet door Glaser en Strauss (2017), werden deze drie datasets gecodeerd via een iteratief proces bestaande uit drie fasen. In de eerste fase werd open codering toegepast om de data descriptief te labelen, wat resulteerde in 43 afzonderlijke codes (bv. corona als breekpunt, gevoel van censuur, etc.). In de tweede fase werden deze codes samengebracht in 13 abstractere thematische categorieën (bv. kritiek op monopolisering van traditionele media, sociale grenzen aan het publieke debat, etc.). In de derde en laatste fase werden deze 13 categorieën samengevoegd tot drie overkoepelende categorieën, die de basis vormden voor de constructie van een typologie die rechtstreeks inspeelt op de centrale onderzoeksvraag. De resultaten, voortkomend uit dit typologisch kader, worden hieronder besproken.

De paradox van legitimatie

Ondanks de anti-institutionele kritiek die deze alternatieve mediakanalen uiten ten aanzien van drie centrale velden in de maatschappij—media, wetenschap en politiek—betrekken deze kanalen paradoxaal genoeg net deze velden strategisch om hun legitimiteit te versterken. Op welke manieren verhouden zij zich tot deze velden in hun journalistieke verslaggeving? Ten eerste imiteren zij de stilistische conventies die kenmerkend zijn voor traditionele media, waarbij ze esthetische normen hanteren om hun geloofwaardigheid te vergroten. Ten tweede maken zij gebruik van de autoriteit van wetenschappelijk discours, door expertise aan te wenden ter onderbouwing van hun journalistieke verhalen. Ten derde benutten zij populistische politieke retoriek om hun aantrekkingskracht als anti-establishment beweging te vergroten.

Legitimatie door (mainstream) mediapraktijken

Een belangrijke strategie die door deze alternatieve mediakanalen wordt gehanteerd, is afkomstig van hun vertrouwdheid met de dynamieken en praktijken van traditionele media. Deze kennis stelt hen in staat om diezelfde dynamieken te repliceren, mede doordat zij zelf eerder deel uitmaakten van het reguliere mediacircuit. Veel medewerkers hebben dan ook een achtergrond als journalist, producent, presentator of regisseur, en beschikken over de nodige expertise om formats zoals podcasts en talkshows op te zetten. Ze benutten hun kennis van de mediawereld om hun eigen kanalen professioneel vorm te geven. De betrokkenen streven er actief naar om de formats van mainstream media na te volgen. Mark¹, presentator bij het kanaal waar ik veldwerk heb uitgevoerd, benadrukt dat het cruciaal is om de vorm af te stemmen op waargenomen geloofwaardigheid:

‘Als je echt een verschil wilt maken en kijkers wilt bereiken die normaal NOS of RTL Nieuws kijken [...], moet je hetzelfde kijkcomfort bieden dat zij aanbieden. Anders is het hopeloos. [...] Soms lijken we misschien erg mainstream, maar dat is precies om kijkers te verleiden ons een kans te geven.’

Deze nabootsingstactiek waar Mark het over heeft, wordt treffend geïllustreerd door het populairste programma van het kanaal, gepresenteerd door Mark zelf. Dit nieuwsprogramma omvat een tweewekelijkse uitzending waarin actuele ontwikkelingen worden besproken met drie uitgenodigde gasten, die doorgaans experts zijn op hun vakgebied, zoals wetenschappers of andere deskundigen. Er zijn echter ook gevallen waarin de expertise van sommige gasten minder duidelijk is, en het niet altijd even transparant is op welke kennis of ervaring hun rol is gebaseerd. Het format vertoont echter duidelijke gelijkenissen met traditionele nieuwsprogramma's, met herkenbare elementen zoals een professioneel ogende introductievideo, een klinisch ingerichte presentatietafel en een nieuwslezer die kritische vragen stelt. Ook de structuur en opbouw vertonen een opvallende

¹ Namen zijn gepseudonimiseerd om de privacy van respondenten te beschermen.

overeenkomst: zo opent het nieuwsprogramma met een korte introductie, waarna vervolgens een bespreking van drie onderwerpen volgt, die elk ongeveer vijftien minuten in beslag nemen en bestaat uit een vraag-en-antwoordronde.

Door bewust een dergelijk nieuwsformat te imiteren, proberen de makers een gevoel van legitimiteit over te brengen. De gedachte hierachter is dat het reproduceren van dezelfde vorm, zonder noodzakelijkerwijs de inhoud over te nemen, kijkers helpt te overtuigen dat zij na een geloofwaardige bron van informatie kijken. Op deze manier presenteren zij zichzelf als een volwaardig alternatief voor de mainstream media. Simon, redacteur bij het kanaal, beargumenteert:

‘Het moet er professioneel uitzien, zodat mensen niet afhaken omdat het lijkt alsof het op een zolder is opgenomen. De vorm moet overeenkomen, maar we hopen inhoudelijk iets te bieden dat je elders niet ziet.’

De relatie met mainstream media is dus paradoxaal: enerzijds uiten deze alternatieve kanalen scherpe kritiek op de mainstream media, maar anderzijds realiseren ze zich dat ze niet te ver kunnen afwijken van wat kijkers gewend zijn. Mark Deuze stelt dat we niet *met* maar *in* media leven (2012). Het is namelijk moeilijk een bestaan buiten gemediatiseerde structuren voor te stellen. Alternatieve mediamakers begrijpen dit maar al te goed. Hun uiteindelijke doel is om kijkers te overtuigen van hun journalistieke standpunten, en ze weten dat het helpt om dit te doen via formats die vertrouwd aanvoelen en toegankelijk zijn voor het publiek. Het gebruik van herkenbare mediavormen maakt het eenvoudiger en overtuigender om hun boodschap over te brengen (De Bondt et al. 2024).

Een ander voorbeeld van deze nabootsingstactiek betreft de lancering van een nieuw programma dat tijdens mijn veldwerk in première ging. Dit programma is expliciet gemodelleerd naar populaire talkshows die vertrouwd zijn bij kijkers van traditionele televisie. Het format vertoont dan ook duidelijke overeenkomsten met dergelijke talkshows: een komische presentator, gepositioneerd aan het hoofd van een grote tafel, met vier gasten die eromheen zitten. Net als in een conventionele talkshow worden diverse onderwerpen besproken, vaak met een vleugje humor en ironie. In een discussie voorafgaand aan de lancering omschrijft Dirk, de oprichter van het kanaal, de talkshow als een ‘overzicht van het nieuws van de week’ en benadrukt hij dat het bedoeld is om kijkers de kans te bieden ‘de gekte weg te lachen.’ Hij geeft aan dat hun reguliere nieuwsprogramma vaak zware en serieuze thema’s behandelt, wat voor het publiek ontmoedigend kan zijn. De talkshow werd dan ook specifiek in het leven geroepen om luchtigere content aan te bieden bij hun doelpubliek.

De lancering van dit programma bleek bovendien dringend noodzakelijk, aangezien het publiek, met name op het gebied van donaties, recentelijk minder betrokken was. In een gesprek met het redactieteam, een aantal dagen voor de lancering van het programma, wordt dan ook verteld dat dit programma het publiek opnieuw moet mobiliseren en aansporen om te doneren. Bovendien komt het

programma met een aanvullende inkomstenbron: het bijwonen van live-opnames wordt tegen betaling mogelijk gemaakt. Dit initiatief is gericht op het creëren van een stabiel financieersmodel, zoals Pieter, de marketingmanager van het kanaal, mij vertelt, met als doel de afhankelijkheid van donaties te verminderen en extra inkomsten te genereren. Naast de tactiek van format-nabootsing zien we hier een bijkomende gelijkenis met mainstream media: het incorporeren van commerciële motieven. Het kanaal is zich sterk bewust van de kwetsbaarheid van diens financieersmodel. Hoewel ik nooit concrete cijfers heb kunnen raadplegen, viel het in verschillende observaties op dat ze de publieksdonaties nauwlettend volgen, aangezien deze een aanzienlijk deel van hun inkomsten uitmaken, naast enkele kleinere bronnen zoals ticketverkoop en merchandise. Het ontbreken van commerciële sponsors maakt hun financieersmodel echter bijzonder precair. Dit impliceert niet dat deze alternatieve mediakanalen enkel op winst gericht zijn, maar eerder dat ze opereren als ondernemingen die een ideologische markt willen veroveren en hun publiek moeten overtuigen (Hyzen en Van den Bulck 2021). Elk kanaal benadert dit op een unieke manier: de ene richt zich op de distributie van een papieren krant, de ander op de productie van podcasts, en weer een ander biedt nieuwsuitzendingen en talkshows aan. Net zoals traditionele media strijden deze kanalen om de aandacht van hun publiek en moeten ze zich onderscheiden door een uniek perspectief te bieden dat elders niet wordt behandeld. Dat de inhoud van hun verslaggeving vaak overlapt, bijvoorbeeld door de frequente verschijning van dezelfde gasten bij meerdere van deze kanalen, lijkt hier van ondergeschikt belang. Wat hen vooral onderscheidt, is het format waarin hun verslaggeving wordt gepresenteerd. Elk kanaal positioneert zich binnen een specifiek niche van formats, zoals kranten, podcasts of nieuwsuitzendingen, waarmee het zich weet te profileren binnen het bredere landschap van alternatieve media.

Legitimatie door (sociale) wetenschappen

Legitimiteit wordt niet alleen binnen het journalistieke veld gezocht, maar ook door middel van de betrokkenheid bij een ander domein dat veelal wordt beschouwd als een bastion van objectieve kennis: wetenschap. Respondenten haalden vaak de autoriteit van wetenschappelijke expertise aan om hun journalistieke praktijken te onderbouwen en de gebrekkige verslaggeving van de mainstream media te bekritisieren. In gesprek met deze makers verwezen velen naar werken die gebaseerd waren op kritische mediatheorie. Deze sociaalwetenschappelijke kaders werden ingezet om hun kritiek over de reguliere journalistiek te belichten en de noodzakelijkheid van alternatieve media te benadrukken. Door de autoriteit van gevestigde auteurs in te roepen, trachtten de respondenten hun argument te versterken en hun waargenomen legitimiteit te vergroten. In een gesprek met Frank, oprichter van een Belgische alternatieve krant, vroeg ik naar zijn motivatie achter de oprichting van deze krant. Hij merkte het volgende op:

‘We zijn ons eigen medium begonnen omdat, naar mijn mening, de mainstream media-industrie een organisatie is die, zoals Chomsky en Herman zeiden, instemming produceert. Het is een propagandamiddel dat mensen niet helpt om na te denken, maar hen opsluit in een vals bewustzijn dat hen niet toestaat de werkelijkheid te zien.’

Frank verwijst hier expliciet naar *Manufacturing Consent* (2002), een werk waarin Edward S. Herman en Noam Chomsky een propagandamodel ontwikkelen dat uitlegt hoe nieuwsmedia een bepaalde status-quo handhaven, ten voordele van zowel de overheid als dominante private belangen. Voor Frank vormt het argument van dit boek een rechtvaardiging voor de oprichting van zijn eigen krant, die hij als ‘anti-productivistisch’ beschrijft. Hiermee bedoelt hij dat de krant zich richt op het brengen van een kritisch perspectief dat zich verzet tegen het kapitalistische systeem en diens ontoombare drang naar groei, waarvan hij gelooft dat het ons zal leiden naar een ‘nieuwe wereldorde.’

Dergelijke uitspraken kwamen herhaaldelijk voor tijdens de interviews, waarbij auteurs als Chomsky en Herman, evenals Gramsci, Debord, Foucault en Baudrillard, werden genoemd. Elk binnen hun eigen theoretische kaders, delen deze figuren een kritische benadering van de media-industrie, die zij beschouwen als een instrument voor het behoud van machtsstructuren en ideologische controle. Het is dan ook begrijpelijk waarom de producenten van alternatieve mediakanalen dergelijke auteurs aanhalen. De steun van zulke invloedrijke denkers, die al eerder binnen een wetenschappelijke context de invloed van media hebben getracht bloot te leggen, verleent hun argumentatie wetenschappelijke legitimiteit, waarmee zij kunnen poneren dat mainstream media inderdaad bevooroordeeld zijn in hun verslaggeving en uitsluitend functioneren als spreekbuis van een politiek-economische elite.

In een gesprek met Alex, schrijver voor verschillende Belgische alternatieve mediakanalen, gaat het over alternatieve geneesmiddelen tegen corona. Hij merkt daarbij het volgende op:

‘Mensen die pleitten voor alternatieve behandelingsmethoden werden niet gehoord. [...] Ik heb echt gezien hoe dat Facebook via factchecks helemaal op z’n knieën zat voor gevestigde belangen. Dit is een duidelijke bevestiging van Chomsky’s theorie in *Manufacturing Consent*. It has always been like that. Maar we zagen het nu voor onze ogen gebeuren op sociale media.’

De coronapandemie biedt voor Alex een concreet voorbeeld dat de geldigheid van Herman en Chomsky’s ideeën voor hem bevestigt. Met andere woorden, het fungeert als direct bewijs van hoe gevestigde belangen de controle over informatie uitoefenen. Het voorbeeld toont aan hoe respondenten de legitimiteit van hun werk versterken door aansluiting te zoeken bij kritische theorieën, die zij door actuele gebeurtenissen als onbetwistbaar ervaren. Dit legitimeert daarbij hun kritiek op de mainstream media en onderbouwt hun visie dat alternatieve media een noodzakelijke rol spelen in het doorbreken van deze ideologische controlemechanismen.

Deze mediamakers gebruiken niet alleen sociaalwetenschappelijke theorieën

om hun standpunten te legitimeren, maar betrekken ook wetenschappers uit diverse andere disciplines. Tijdens mijn veldwerk zag ik tal van experts de revue passeren bij het mediakanaal waar ik onderzoek deed: economen die kritisch zijn over de afschaffing van contant geld, artsen die vraagtekens zetten bij mRNA-vaccins, en politicologen die alternatieve perspectieven bieden op geopolitieke conflicten zoals Rusland-Oekraïne of Israël-Gaza. In de uitzendingen werden deze experts zorgvuldig gepresenteerd op basis van hun specifieke expertise. Een terugkerende gast was bijvoorbeeld een emeritus-hoogleraar politicologie, die regelmatig deelneemt aan nieuwsuitzendingen waarin zijn visie op het conflict tussen Rusland en Oekraïne wordt besproken. Hij uit zich daarbij vaak kritisch over de rol van de NAVO in het conflict. Tijdens deze uitzendingen wordt hij systematisch geïntroduceerd als ‘oud-hoogleraar’, ‘expert politieke betrekkingen’ of ‘Ruslanddeskundige,’ hetzij via een naamkaartje op het scherm, hetzij door een expliciete introductie van de presentator. Sterker nog, toen de oud-hoogleraar te gast was in hun nieuwe talkshow, introduceerde de presentator hem met de opmerking dat hij ‘zelf een boek heeft geschreven waarin [hij] uiteenzet hoe dit conflict eigenlijk tot stand is gekomen, met een behoorlijk kritische blik naar het Westen.’ Hiermee wordt zijn status als autoriteit op het onderwerp verder benadrukt, waarbij de presentator lijkt te impliceren dat er nauwelijks een geschiktere expert te vinden is om over dit onderwerp te spreken.

Hoewel dit milieu vaak sceptisch staat tegenover traditionele wetenschappelijke autoriteit (Harambam en Aupers 2014; Rutjens en Večkalov 2022), maakt het toch gebruik van wetenschappelijke argumenten om diens alternatieve standpunten te onderbouwen. Net omdat wetenschap zo’n cruciale rol speelt in de Westerse cultuur. Deze wetenschappers bevorderen namelijk theorieën die binnen de academische wereld of de mainstream media weinig steun vinden, maar die op alternatieve kanalen wel gehoor krijgen. Het inzetten van dergelijke wetenschappers is dan ook een bewuste keuze van de makers van deze kanalen. Wanneer ik Ben, de redactiecoördinator van het kanaal, vraag hoe hij zijn journalistieke werk zou omschrijven, geeft hij het volgende antwoord: ‘Wij volgen gewoon de discussie met de laatste onderzoeken en voordrachten van professoren die hier komen staan. Volgens mij is dat gewoon de *way to go*. Dat moet je doen. Want zo werkt wetenschap ook.’ Hiermee verbindt hij zijn journalistieke werk expliciet met wetenschap en stelt hij dat journalistiek een middel is om wetenschappelijke discussies naar buiten te brengen, tot bij het publiek.

Wetenschappers, zoals de eerdergenoemde politicoloog, genieten aanzienlijke populariteit onder het publiek van alternatieve mediakanalen. Vlak aan het begin van mijn veldwerk organiseerde een Belgisch alternatief mediakanaal een evenement dat me sterk is bijgebleven. Het evenement ging door in een gerenoveerde schuur ten noorden van Antwerpen, waar enkele wetenschappers aanwezig waren die kritisch stonden tegenover de coronamaatregelen. Het vond plaats in de zomer, kort na de opheffing van de meeste maatregelen, en er

heerste een sfeer van overwinning en saamhorigheid onder de aanwezigen. Toen de wetenschappers het podium betraden, werden ze onthaald als rocksterren: het publiek klapte, floot en juichte. Het panelgesprek dat volgde, richtte zich voornamelijk op de ‘censuur’ die de wetenschappers hadden ervaren toen ze zich kritisch uitspraken over de maatregelen. Eén van hen had zijn positie aan een hogeschool verloren, terwijl een ander aanzienlijke tegenstand ondervond aan zijn faculteit. Een derde wetenschapper droeg deze censuur als een ‘trots label.’ Het feit dat ze werden tegengewerkt, beschouwde hij als bewijs dat ze de juiste keuzes hadden gemaakt. Het hele publiek klapte instemmend mee. Hun rol leek niet alleen die van kennisdragers, maar ook van symbolen van verzet tegen de gevestigde orde, wat hen een zekere status gaf in de ogen van het publiek. De energie in de ruimte was geladen, iedereen leek het eens te zijn met de wetenschappers en moedigde hen aan. ‘Voel al deze positieve energie,’ zei de persoon naast mij.

Legitimatie door populistische politiek

Een derde domein waarin deze alternatieve mediakanalen legitimiteit trachten te verwerven, betreft het politieke veld. Tijdens mijn onderzoek zag ik hoe prominente figuren uit rechtse partijen regelmatig te gast waren in praatprogramma’s, podcasts en nieuwsuitzendingen van deze kanalen. Ze boden politici een platform waar zij onbelemmerd hun standpunten konden verkondigen, vooral over thema’s zoals migratiebeleid, globalisme en kritiek op de Europese Unie. Dit was een kans die hun werd ontzegd in de reguliere media, waar volgens deze politici een impliciet ‘cordon médiatique’ wordt gehanteerd. Tijdens mijn veldwerk, in een zoveelste nieuwsuitzending, schoof de voorzitter van een rechtse partij in Nederland aan om zijn kritische benadering van het Oekraïense conflict te presenteren. In zijn uiteenzetting uitte hij zijn frustratie over de mainstream media en het feit dat kritiek daar systematisch wordt uitgesloten:

‘De gehele journalistieke sector gaat erin mee. Behalve hier, hier kan ik dit verhaal vertellen. En ik ben blij dat ik dit verhaal kan delen. Want nergens anders, niet op de NPO... Niemand vertelt dit verhaal, niemand spreekt over alles wat heeft geleid tot dit moment. De NAVO is bezig met agressieve uitbreiding, en Rusland heeft herhaaldelijk gezegd: “Jongens, we willen dit helemaal niet.” [...] Het Westen is de agressor. Er wordt hier een heel spel gespeeld, met Poetin als de zondebok.’

Dergelijke beschuldigingen worden frequent geuit op alternatieve mediakanalen door politieke figuren. Voor hen fungeert de marginalisatie van afwijkende ideeën vaak als brandstof voor hun retoriek. Een ander voorbeeld hiervan betreft een politicus van een rechtse partij die door een Nederlandse rechtbank werd veroordeeld voor het aanzetten tot geweld tegen de overheid. Als gevolg van deze veroordeling werd hij uitgenodigd om in de nieuwsuitzending van die week zijn veroordeling te bespreken. Tijdens de uitzending werd hem gevraagd hoeveel aandacht zijn kant van het verhaal had gekregen in de traditionele media. ‘Niet,’ antwoordt hij, ‘wat

je eigenlijk ziet in al die berichten die hierover verschijnen, is dat de [mainstream] media blindelings en klakkeloos de overheidspropaganda overnemen.' Volgens hem werken de media en de overheid dan ook samen met als doel dissidente stemmen zoals de zijne te bestrijden, stemmen die het aandurven tegen de schenen van het systeem te stampen.

Deze kritiek op het politieke systeem sluit aan bij het journalistieke perspectief van het kanaal waar ik mijn veldwerk uitvoerde, dat als doel heeft 'te zagen aan de poten van de macht', zoals de oprichter het zelf formuleert. De samenwerking tussen deze politieke figuren en de alternatieve kanalen waarop ze verschijnen, biedt beide partijen de kans om zich te presenteren als de enige plek waar 'verboden' of 'onderdrukte' stemmen gehoord kunnen worden. Dit reflecteert de politieke sfeer in België en Nederland, waar rechts-conservatieve partijen de afgelopen jaren aanzienlijk aan invloed hebben gewonnen (De Jonge 2021; De Jonge et al. 2024; Dijkstra et al. 2020). Voorbeelden hiervan zijn onder meer de Partij voor de Vrijheid (PVV), Forum voor Democratie (FvD), Belang Van Nederland (BVNL), de Libertaire Partij (LP) en Vlaams Belang (VB). In de literatuur worden deze partijen vaak als populistisch bestempeld, waarbij ze gebruik maken van een wereldbeeld waarin de maatschappij wordt opgedeeld in het 'zuivere volk' en de 'corrupte elite' (Mudde en Kaltwasser 2017). Dat populistisch wereldbeeld deelt een zekere affiniteit met hoe deze alternatieve kanalen berichtgeven over maatschappelijke thema's, zoals eerder besproken, waarin ook officiële instanties en hun machthebbers kritisch ter discussie worden gesteld. In die zin stelt Butter (2023) dat complottheorieën kunnen worden begrepen als populistische tegenverhalen, omdat ze een dualistisch wereldbeeld verkondigen, een binaire tegenstelling van volk versus elite naar voren schuiven, en vaak gedreven worden door een nostalgie naar een gouden verleden.

De samenwerking tussen politieke partijen en alternatieve media komt niet alleen tot uiting in het uitnodigen van rechtse politici op deze kanalen, maar ook in het feit dat producenten van deze kanalen zelf worden uitgenodigd door politieke partijen. Een voorbeeld hiervan tijdens ons veldwerk was dat Dirk, de oprichter van het kanaal, werd uitgenodigd om deel te nemen aan een podcast van een rechtse politieke partij, waarin hij op vergelijkbare wijze zijn visie op de Nederlandse democratie uiteenzette:

'Ik zou Nederland niet langer een democratie noemen. Het is een dictatoriale pseudo-democratie waarin ik zie dat partijpolitiek en het vertrouwen in individuele politici, die allemaal besmet zijn met een bepaald imago, niet meer werkt voor de burgers. [...] Het zou om ideeën moeten gaan. Alleen om ideeën. En dan heb je uitvoerders die die ideeën implementeren die de wil van het volk weerspiegelen.'

Holt beargumenteert dat "net zoals populistische politici populariteit verwerven door het verwoorden (en mogelijk ook aanwakkeren) van de teleurstelling en het wantrouwen van veel mensen in de mainstream media en het politieke establishment, worden alternatieve media gedreven door dezelfde gevoelens (en

wakkeren ze deze mogelijk ook aan)” (2020, p. 26, eigen vertaling). Dit gedeelde sentiment leidt niet alleen tot wederzijdse versterking van hun posities, maar ook tot het uitbouwen van een gedeeld draagvlak waarop deze gevoelens verder kunnen worden uitgedragen aan een breder publiek.

Het proces waarin rechtse partijen en alternatieve mediakanalen elkaar versterken, kan worden gezien als een strategische alliantie om niet alleen electorale steun te mobiliseren, maar ook om de geloofwaardigheid van alternatieve informatiebronnen te vergroten. Dit zorgt ervoor dat zowel deze media als politici zich kunnen positioneren als de enige vertegenwoordigers van een onderdrukte waarheid, waarbij het narratief van een corrupte elite die de waarheid verborgen houdt, verder wordt gecultiveerd. Uiteindelijk legitimeren deze alternatieve media zichzelf door zich te presenteren als het enige platform voor wat zij beschouwen als ‘ongehoorde stemmen’, terwijl rechtse partijen de vruchten plukken van deze vrije ruimte om hun ideeën ongestoord te verspreiden.

Conclusie

Kanalen zoals Blckbx.tv (193.000 volgers op YouTube), Café Weltschmerz (135.000 volgers op YouTube), De Andere Krant (12.000 abonnees, volgens Argos Medialogica (2023)) en The Trueman Show (103.000 volgers op YouTube) hebben door hun groeiende populariteit een significante en invloedrijke positie ingenomen binnen het hedendaagse medialandschap². Deze alternatieve media trekken aanzienlijke kijkcijfers en hebben kanalen opgezet die hen positioneren als legitieme uitdagers van de reguliere journalistiek, eerder dan als marginale amateurinitiatieven. Dit essay onderzocht het proces van professionalisering binnen deze kanalen en stelde de vraag hoe zij, gezien hun toenemende groei, zich verhouden tot het bredere journalistieke veld en hoe zij daarbij legitimiteit trachten te verwerven. De analyse toont aan dat deze mediakanalen zich in een paradoxale positie bevinden ten aanzien van hun eigen legitimiteitsverwerving. Enerzijds bekritisieren zij gevestigde instituties, zoals de mainstream media, wetenschap en politiek. Anderzijds maken zij juist gebruik van de dynamieken binnen deze velden om hun eigen geloofwaardigheid te versterken. Door stilistische en inhoudelijke conventies van traditionele media te imiteren, ontwikkelen zij formats die bij het publiek een gevoel van vertrouwdheid pogen op te roepen. Daarnaast maken deze kanalen gebruik van wetenschappelijke theorieën en experts om hun standpunten te onderbouwen en zichzelf te positioneren als een noodzakelijk alternatief voor wat zij beschouwen als de gebrekkige verslaggeving in de mainstream media. Ook bieden zij een platform aan rechtse politieke figuren die weinig ruimte krijgen in de reguliere media en geven geluid aan een rechtse politieke retoriek. Deze bevindingen ondersteunen dat alternatieve mediakanalen niet volledig buiten de institutionele kaders opereren die zij bekritisieren, maar deze juist strategisch inzetten om hun legitimiteit te vergroten. Zij balanceren voortdurend tussen het behouden van een anti-institutionele

² Cijfers van februari 2025

identiteit en het streven naar maatschappelijke acceptatie en geloofwaardigheid. Toekomstig onderzoek naar complottheorieën en complotdenkers zou dus niet langer alleen moeten focussen op de individuen, teksten en praktijken die organisch samenkomen binnen deze cultuur, maar ook op de professionalisering ervan, zoals onder meer georganiseerde mediakanalen. Meer aandacht is daarbij nodig voor hoe deze kanalen werken en bijdragen aan de verspreiding en institutionalisering van complottheorieën.

Literatuur

- Argos Medialogica (2023) Waarheidsstrijders of Complotdenkers? *HUMAN*. Geraadpleegd op 29 april 2025, van <https://www.human.nl/medialogica/kijk/afleveringen/2023/aflevering-2.html>.
- Bennett WL en Livingston S (2018) The disinformation order: Disruptive communication and the decline of democratic institutions. *European Journal of Communication* 33(2): 122-139.
- Bennett WL en Pfetsch B (2018) Rethinking political communication in a time of disrupted public spheres. *Journal of Communication*, 68(2): 243–253.
- Birchall C en Knight P (2023) *Conspiracy Theories in The Time of COVID-19*. Londen: Routledge.
- Butter M (2023) Conspiracy theories as populist counter-narratives. In G Mackenthun en J Dosch (red.), *Subversive Semantics in Political and Cultural Discourse: The Production of Popular Knowledge* (pp. 21-46). Bielefeld: transcript Verlag.
- Butter M en Knight P (2018) The history of conspiracy theory research: A review and commentary. In JE Uscinski (red.), *Conspiracy Theories and the People Who Believe Them* (pp. 33-52). New York: Oxford University Press.
- Cesarino L (2024) New media's conspiratorial affordances. In M Butter, K Hatzikidi, C Jeitler, G Loperfido en L Turza (red.), *Populism and Conspiracy Theories: Case Studies and Theoretical Perspectives* (pp. 308-322). Londen: Routledge.
- Christensen M en Au A (2023) The great reset and the cultural boundaries of conspiracy theory. *International Journal of Communication* 17: 2348-2366.
- Cinelli M, Quattrociochi W, Galeazzi A, Valensise CM, Brugnoli E, Schmidt AL, Zola P, Zollo F en Scala A (2020) The COVID-19 social media infodemic. *Scientific Reports* 10: 16598.
- De Bondt M, Aupers S en Vande Winkel R (2024) Conspiracy theory goes to Hollywood: An audiovisual analysis of the documentary film *Plandemic*. *Journal of Cinema and Media Studies* 64(1): 66-86.
- De Jonge, L. (2021). *The Success and Failure of Right-Wing Populist Parties in the Benelux Countries*. Routledge.
- De Jonge L, Rooduijn M en Zaslove A (2024) The evolution of populism in Dutch politics. In S De Lange, T Louwerse, P 'T Hart en C Van Ham (red.), *The Oxford Handbook of Dutch Politics* (pp. 368-386). Oxford: Oxford University Press.
- de León E, Makhortykh M en Adam S (2024) Hyperpartisan, alternative, and conspiracy media

-
- users: An anti-establishment portrait. *Political Communication*: 1-26.
- Deuze M (2012) *Media life*. Cambridge: Polity Press.
- Dijkstra L, Poelman H en Rodríguez-Pose A (2020) The geography of EU discontent. *Regional Studies* 54(6): 737-753.
- DiMaggio PJ en Powell WW (1983) The iron cage revisited: Institutional isomorphism and collective rationality in organizational fields. *American Sociological Review* 48(2): 147-160.
- El-Kaddouri W, Saris K en Van de Ven C (2020) *Ridders van de waarheid*. *De Groene Amsterdammer*. Geraadpleegd op 29 april 2025, van <https://www.groene.nl/artikel/ridders-van-de-waarheid>.
- Eysenbach G (2020) How to fight an infodemic: The four pillars of infodemic management. *Journal of Medical Internet Research* 22(6): 1-6.
- Frischlich L, Eldridge II SA, Figenschou TU, Ihlebaek KA, Holt K en Cushion S (2023) Contesting the mainstream: Towards an audience-centered agenda of alternative news research. *Digital Journalism* 11(5): 727-740.
- Gallotti R, Valle F, Castaldo N, Sacco P en De Domenico M (2020) Assessing the risks of 'infodemics' in response to COVID-19 epidemics. *Nature Human Behaviour* 4: 1285-1293.
- Gilje N (2020) Hermeneutics: theory and methodology. In M Järvinen en N Mik-Meyer (red.), *Qualitative Analysis: Eight Approaches for the Social Sciences*. Londen: SAGE.
- Glaser BG en Strauss AL (2017) *Discovery of Grounded Theory: Strategies for Qualitative Research*. Londen: Routledge.
- Grusauskaite K (2024) *Broadcasting Together: Production, Sociality and Identity in YouTube's Conspiracy Culture* [Doctoral dissertation, KU Leuven].
- Harambam J (2020) *Contemporary Conspiracy Culture: Truth and Knowledge in an Era of Epistemic Instability*. Londen: Routledge.
- Harambam J (2023a) Distrusting consensus: How a uniform corona pandemic narrative fostered suspicion and conspiracy theories. *Journal of Digital Social Research* 5(3): 109-139.
- Harambam J (2023b) The proliferation of alternative media: How corona conspiracy theories in the netherlands fostered new social movements. In M Butter en P Knight (red.), *Covid Conspiracy Theories in Global Perspective* (pp. 252-267). Londen: Routledge.
- Harambam J en Aupers S (2014) Contesting epistemic authority: Conspiracy theories on the boundaries of science. *Public Understanding of Science* 24(4): 466-480.
- Herman ES en Chomsky N (2002) *Manufacturing Consent: The Political Economy of the Mass Media*. New York: Pantheon Books.
- Holt K (2020) *Right-Wing Alternative Media*. Londen: Routledge.
- Hyzen A en Van den Bulck, H (2021) Conspiracies, ideological entrepreneurs, and digital popular culture. *Media and Communication* 9(3): 179-188.
- Jepperson R (1991) Institutions, institutional effects, and institutionalism. In WW Powell en PJ DiMaggio (red.), *The New Institutionalism in Organizational Analysis* (pp. 143-163). Chicago: University of Chicago Press.
- Ligot D, Tayco FC, Toledo M, Nazareno C en Brennan-Rieder D (2021) Infodemiology: Computational methodologies for quantifying and visualizing key characteristics of the COVID-19 infodemic. *SSRN Electronic Journal*.
- Mudde C en Kaltwasser CR (2017) *Populism: A Very Short Introduction*. Oxford: Oxford University

Press.

- Noppiari E, Hiltunen I en Ahva L (2024) User profiles for populist counter-media websites in Finland. *Journal of Alternative & Community Media* 4(1): 23-37.
- Park S, Fisher C, Flew T en Dulleck U (2020) Global mistrust in news: The impact of social media on trust. *International Journal on Media Management* 22(2): 83–96.
- Rutjens BT en Većkalov B (2022) Conspiracy beliefs and science rejection. *Current Opinion in Psychology* 46.
- Simon FM en Camargo CQ (2021) Autopsy of a metaphor: The origins, use and blind spots of the ‘infodemic’. *New Media & Society* 25(8): 2219-2240.
- Suchman MC (1995) Managing legitimacy: Strategic and institutional approaches. *The Academy of Management Review* 20(3): 571-610.
- Theocharis Y, Cardenal A, Jin S, Aalberg T, Hopmann DN, Strömbäck J, Castro L, Esser F, Van Aelst P, de Vreese C, Corbu N, Koc-Michalska K, Matthes J, Schemer C, Sheaffer T, Splendore S, Stanyer J, Stępińska A en Štetka V (2021) Does the platform matter? Social media and COVID-19 conspiracy theory beliefs in 17 countries. *New Media & Society* 25(12): 3412-3437.
- Tripodi FB, Garcia LC en Marwick AE (2023) ‘Do your own research’: affordance activation and disinformation spread. *Information, Communication & Society* 27(6): 1212-1228.
- Tuters Men Willaert T (2022) Deep state phobia: Narrative convergence in coronavirus conspiracism on Instagram. *Convergence: The International Journal of Research into New Media Technologies* 28(4): 1214-1238.
- Van der Nat R (2023) Afgehaakte of kritische nieuwsgebruiker? De gebruikers van alternatieve nieuwsmedia in Nederland. *Journalismlab: Lectoraat journalistiek van de Hogeschool Utrecht*. Geraadpleegd op 29 april 2025, van <https://www.journalismlab.nl/de-gebruikers-van-alternatieve-nieuwsmedia-in-nederland/>.
- Williams D (2024) There is no “woke mind virus.” *Conspicuous Cognition*. Geraadpleegd op 29 april 2025, van <https://www.conspicuouscognition.com/p/there-is-no-woke-mind-virus>.
- World Health Organization (n.d.) Infodemic. *World Health Organization*. Geraadpleegd op 29 april 2025, van <https://www.who.int/health-topics/infodemic>.
-

Over de auteur

Matthias De Bondt is doctoraatsonderzoeker aan het Media Culture & Policy Lab van KU Leuven, waar hij onderzoek doet naar de representatie, productie en consumptie van complottheorieën in onze hedendaagse gemediatiseerde cultuur. Zijn expertise situeert zich op het kruispunt van mediastudies en culturele sociologie.